

Unmack og ensomheden

Som en ensom ulv opsøger og dyrker Jens Unmack isolationen. Han fungerer bedst, når han er helt alene. Og musikalsk har han været det, siden han for fem år siden forlod Love Shop – efter at være raget uklar med guitaristen Hilmer Hassig, som døde i en ulykke sidste efterår, og som Unmack aldrig nåede at forsone sig med. Trods sangerens trang til ensomhed har fået lov at gøre ham selskab i månederne op til den nye udgivelse, 'Dagene Løber Som Heste'.

Af TOMMY HEISZ

(Bragt i Politiken 21. marts 2009)

Det var en lummer sommerdag sidst i 1970'erne. Bølgerne klukkede i søen, fuglene kvadrede i skovkanten. Der hvilede en total ro over landskabet. Lige indtil drengens finger ramte play-knappen.

Med ét blev stilheden flænset i stumper og stykker af hidsige beats og vrede guitarer. Den djævelske støj kom fra en lille glasfiberbåd, der lå og vuggede ude midt på søen. Nede i båden baksede drengen med at få båndoptageren til at makke ret. Over rælingen lå fiskestangen. De sidste par gange, han havde været på søen, havde det knebet lidt med at få noget på krogen.

Derfor ville han i dag forsøge noget nyt: at spille punk for fiskene. Det måtte da kunne lokke dem frem.

Kulissen var Hald Sø i Dollerup Bakker, og drengen i båden hed Jens Unmack. Den i dag 44-årige solist og tidligere forsanger i Love Shop havde masser af tid til den slags små eksperimenter, da han voksede op midt i de storslåede, midtjyske istidslandskaber, 12 kilometer fra Viborg. Når skoledagen var slut, og han havde taget skolebussen tilbage til Dollerup, var han nemlig overladt til sig selv. Ganske vist boede et par stykker af drengene fra klassen også i landsbyen, men når de havde fri, skulle de hjælpe til på gården. Og så var det op til Jens Unmack selv at finde på noget at foretage sig.

Da vi en krystalklar og kold senvinterdag begynder historien om Jens Unmack ved at tage på travetur med hovedpersonen i Dollerup Bakker, ryster han den ene anekdote efter den anden af sig, mens støvlerne knaser sig vej gennem sneen. Om hvordan han fiskede fra båden i søen. Hvordan han iført en gammel gasmaske legede krig i skoven. Hvordan han trak lod til Europa Cup-turneringer og spillede kampene igennem ved at skyde til måls mod et gammelt tørrestativ.

Fælles for historierne er, at der kun er en aktør med i dem. Jens Unmack legede stort set altid alene. Og det passede ham fint. Dengang som nu elskede han at være alene. Hvis ensomhed er et vanedannende stof, er Jens Unmack erklæret junkie. Og måske var det allerede dengang i drengeårene i Dollerup, at han lagde grunden til sin afhængighed.

»Jeg kan ikke huske, at jeg nogensinde har savnet selskab. I dag ser jeg det som en gave, at jeg har haft så meget plads og så meget tid til at udforske det hele og finde ud af mig selv. Jeg tror, det lå godt til min natur at være så meget alene. Det kan godt være, at det lyder lidt ensomt at løbe rundt og spille fodbold for sig selv i så mange timer, men for mig var det fantastisk. Jeg kan godt love dig, at sådan en ottendedelsfinale mellem Legia Warszawa og Juventus kunne være rigtig spændende, selvom det kun var mig, der var med i den«, fortæller han med en hæs latter.

Lugter af levet liv

Nogle måneder tidligere sidder Jens Unmack på en kaffebar i det centrale Prag. Han tager Liverpool FC-huen af og folder den pænt sammen, før han lægger den på bordet foran sig. Udenfor driver horder af turister forbi med fyldte indkøbsposer og dampende glühwein-krus i hænderne. Han tipper colaflasken og lader de brune, brusende dråber drive ned over isterningerne. Læner sig tilbage og lader skuldrene glide ned.

I øjnene er der et lettet blik. Han kan konstatere, at optagelserne i aftes gik, som de skulle. Missionen var at få Prag Filharmonikerne til at spille de medbragte arrangementer til perfektion. De lægger nemlig bunden på Jens Unmacks nye album. Han kan rejse hjem til København og bygge resten af instrumenterne og vokalen ovenpå sammen med producer Nikolaj Nørlund. Albummet er for alvor ved at tage form.

'Dagene løber som heste' er hans tredje udgivelse i eget navn. Og uden nogen tvivl den mest modne til dato. Arrangementerne er præget af rolige strygere og afdæmpet klaver, og teksterne handler mest om afslutninger, død og frygten for at gå i stå. Som for eksempel på 'Mænd uden ord' – et nummer, Jens Unmack finder meget karakteristisk for udtrykket på hele albummet:

Mænd uden ord har svært til smil

parkerer langs havnen i hver deres bil

Søndag i regn

Nogle kører ud – forsvinder ned

Lodret vej mod fred

»Da en af mine venner første gang hørte albummet, sagde han, at lige netop det nummer var noget helt særligt, og hans begrundelse var, at det ikke kunne have været skrevet af en på under 40 år. Det er meget godt ramt, for der er helt klart noget levet liv i den sang. Jeg synes, at jeg har lavet en plade, der svarer godt til det sted, hvor jeg er lige nu i livet«.

Jens Unmack kritiserer, at man i musikkens verden så sjældent hører kunstnere, der tør stå ved deres alder.

»Det er, som om alting bliver skrevet ud fra ungdomsreferencer. Kærlighedssange, der er så unuancerede, at de kunne være skrevet af en otteårig, eller lomme filosofi, der hører gymnasiealderen til. Er der noget, man finder ud af med årene, så er det, at alting er meget mere komplekst, end man først troede, og det er vel dybest set den historie, jeg gerne vil fortælle«.

Jens Unmack vil altså gerne være moden. Men han understreger samtidig, at det ikke behøver være det samme som at være kedelig. Han har på ingen måde lyst til selv at ende som en af de mænd uden ord, han beskriver i sangen.

»Den tekst handler jo om at dø indeni. Fordi man ikke kan komme overens med det liv, man har omkring sig og de forventninger, man havde til det. På den måde er det en meget tragisk historie, der handler om at gå i stå«.

I en tid, hvor en 40-årig kan tage til Sverige og paraglide eller gå i byen og drikke sig fra sans og samling, uden at nogen løfter så meget som et øjenbryn, mener Jens Unmack, at der mere end nogensinde er brug for, at nogen tør stå ved deres alder.

»Vi har flyttet det punkt, hvor vi er tvunget til at tage os selv alvorlige som voksne. Men hvis du bliver ved med at forsøge at løbe fra det, ender det med at blive patetisk. Du er tvunget til at forholde dig til en anderledes tilværelse. Og jeg er nok nået dertil, hvor mit mere alvorlige voksenliv skal til at indtræffe. Jeg

kan konstatere, at de sidste rester af ungdomslivet er endegyldigt væk. Jeg kan stå på en bar med en øl i hånden og se, at jeg er den eneste på min alder. De andre er for længst sluset bort ud i forstadsland, travlhed og arbejde – eller hvad de nu end foretager sig«.

Det lyder som om, du savner at være ung?

»Jeg savner at kigge ud i horisonten og konstatere, at intet kunne stoppe mig. Min kæreste, Louise, gjorde mig for nylig opmærksom på den kontrast, der er mellem ham, der i sin tid sang 'I den nye by' og 'Øjne, jeg aldrig har set' og så til i dag, hvor hun synes, det hele handler om død og afvikling. Men igen, jeg foretrækker at skildre verden fra, hvor jeg ser den nu og her. Og jeg vil ikke stå og kigge tilbage og skrive om, hvordan det hele var engang. Nostalgi hjælper jo som at pisse i bukserne for at holde varmen«.

Det hele er dog ikke så sort, som det kunne lyde. For selv om der er et dystert skær over nogle af de temaer, der rulles op på det nye album, understreger Jens Unmack, at det ikke har været hans hensigt at lave et album om død.

»Jeg synes i virkeligheden, albummet handler mere om livet og dets naturlige, tidsbestemte rammer. Den forbandelse og den velsignelse, som de rammer giver. Den uigenkaldelighed, som de giver. Livet er meget kostbart, og vi har kun det ene skud til at opnå storhed eller til at skuffe os selv noget så grueligt. Det tema er pludselig blevet meget vedkommende for mig, fordi jeg oplever folk omkring mig, selv nogle på min egen alder, blive alvorligt syge. Eller ligefrem dø«.

Hunden smed sit halsbånd

Det var en midsommernat i 2004. Klokkerne havde lige passeret tre, og de første striber af morgensol var allerede ved at trænge igennem sprækkerne på den mørkeblå nattehimmel. På landevejen langs Roskilde Fjord trillede en Toyota Corolla roligt med kurs nordpå. Inde i bilen sad en mand med et stort smil. Han havde netop skilt sig af med en massiv dødvægt på festivalpladsen i Roskilde. Nu styrede han mod nye horisonter.

Love Shop spillede sin sidste koncert i det, man kunne kalde idealopstillingen, på Roskilde Festival i 2004. Efter et opslidende sidste år, hvor spændingerne mellem Jens Unmack og bandets guitarist og producer Hilmer Hassig til sidst var blevet så heftige, at de to næsten ikke kunne tale sammen, var det endegyldigt slut.

»Da jeg forlod festivalen og satte kurs mod sommerhuset oppe i Nordsjælland, hvor familien ventede, var det bare så stor en lettelse. Farvel til det kapitel. Jeg var allerede videre. Jeg vidste, at jeg skulle lave en soloplade, og fra nu af var det mig, der skulle bestemme, hvordan det hele skulle være«.

Bandet efterlod sig et stort hul på den danske musikscene. De lød som ingen andre med deres blanding af drømmende tekster, iørefaldende popmelodier og længselsfulde guitarsoloer. Men i takt med, at succesen voksede, blev konflikterne også ridset skarpere op. Helt grundlæggende var bandets medlemmer ikke enige om, hvilken retning de skulle i. Jens Unmack vidste på en måde godt, at han måtte væk fra bandet. Men han turde ikke. I dag beskriver han det, som var han en hund med strømførende halsbånd, der ikke havde modet til at træde ud.

»Det var hårdt at opleve, og det var meget svært at erkende problemet. Jeg havde været så glad for Love Shop, men efterhånden var det bare blevet sådan, at vi låste hinanden fast og ikke længere kunne udvikle os«.

På et tidspunkt, da Love Shop så ud til at være gået helt i hårdknude, blev Jens Unmack af Nikolaj Nørlund inviteret med på den dansksprogede Leonard Cohen-hyldestplade 'På danske læber'. Da han tog til Malmø for at indspille sit bidrag, åbnede en ny dør sig for ham.

»Det hele var så levende. Jeg spillede pludselig live med andre musikere i studiet. Jeg havde slet ikke prøvet at lave musik på den måde før. Det var ligesom at være i et dødt ægteskab, der ikke fungerede længere, og så gå ud og møde den sødeste, dejligste pige«.

Men Jens Unmack måtte tilbage i det sure ægteskab igen. Forårets og sommerens koncerter var allerede planlagt, og der var ingen vej udenom. Bandet levede op til forpligtelserne, men bag scenen var stemningen virkelig dårlig.

Efter at have spillet den sidste koncert på Roskilde Festival, talte Jens Unmack stort set ikke med Hilmer Hassig. Og det kommer han heller aldrig til, for Hassig omkom, da han en efterårsnat sidste år trådte ud på Falkoner Allé på Frederiksberg og blev ramt af en taxa.

»Der er mange, der har spurgt, om ikke det var mærkeligt, da han døde. Og jo, det var det. Nu fik vi aldrig løst vores konflikt. Det er den, der bliver stående, og det er trist. Omvendt er jeg ikke sikker på, at vi nogensinde ville være nået så meget videre med at løse det. Det underlige er jo, at når nogen dør, så er det alle de gode ting, de positive oplevelser, der står frem. Så står man tilbage og beklager, at de ikke kunne fortsætte. Også selvom man rationelt set godt ved, at der måske ikke ville være kommet flere af dem«.

Da Hilmer Hassig døde, havde Jens Unmack allerede udgivet to soloplader, hvoraf især den første blev skamrost af anmelderne. Han havde taget skridtet og fået overbevist sig selv om, at det her kunne han sagtens arbejde alene. Og når han ser tilbage i dag, er han på en måde taknemmelig for, at bandets dybe krise pressede ham ud i at prøve nye sider af sig selv. Også selvom han godt kan savne det at være en del af et band.

»Det er jo som at være med på et fodboldhold. Især i starten, hvor man bare har den der fælles følelse af, at det er os imod resten af verden. Men på et eller andet tidspunkt kommer der bare nogle andre mekanismer i spil. Man begynder at låse hinanden fast i nogle bestemte roller, og det kan være rigtig hårdt at være en del af. I musikhistorien har vi set masser af eksempler på, hvor grimt det kan lyde, når man holder sammen bare for at holde sammen«.

Solo og selvsikker

Efter at have lagt Love Shop bag sig, begyndte et nyt eventyr, og med sit tredje album 'Dagene Løber Som Heste', der udkommer 23. marts, forsøger Jens Unmack for alvor at konsolidere sig som solist. Isolationen er i dag en afgørende drivkraft, når han laver musik. Skitserne og demoerne til nye numre laver han udelukkende i selskab med sig selv. Og han føler sig i sit rette element, når han på den måde styrer processen fra idé til færdigt album.

Dele af det foregår selvfølgelig i tæt parløb med producer Nikolaj Nørlund og, når han er på turne, hans faste band. Men i store træk er det Jens Unmack selv, der trækker i trådene. Og han trives med det. Som var han stadig en dreng i en glasfiberbåd en sommerdag på Hald Sø.

Han bruger ensomheden som et arbejdsredskab. Når kæresten Louise og de to børn er taget på arbejde og i skole, går han sin faste tur på Frederiksberg med hunden. Og så sætter han sig ned for sig selv og arbejder, indtil der skal hentes børn. Om aftenen, når der er faldet ro over hjemmet og byen, går han i krig igen. Først ud på natten indstiller han arbejdet.

»Det er mange timer alene, men det er sådan, jeg arbejder bedst. Det er en stærk oplevelse at være helt alene. Når vi snakker sammen som nu, så er det hele tiden to verdener, der forsøger at referere til hinanden og finde samme klang. Når man er alene, vælter det ind eller ud, uden at vi har de der filtre og koder med. Samvær handler om at forstå hinanden, have det fint sammen. De forventninger er der slet ikke, når man er alene. Alt er pillet af«.

Men er du ikke et socialt menneske?

»Nej, det tror jeg faktisk ikke, jeg er. Ved et socialt menneske forstår jeg sådan en, der har det bedst i selskab med andre mennesker. Og hvis man ser bort fra samværet med min kæreste og mine børn, har jeg det faktisk allerbedst, når jeg er helt alene. Altså, jeg kan da godt lide sociale ting, men det er ikke en stor og vigtig del af min personlighed. Nogle folk hader, hvis de ikke har nogen at dele oplevelser med, for eksempel hvis de skal rejse alene. Det er noget af det bedste, jeg ved«.

Jens Unmack er med andre ord mere end nogensinde før blevet bevidst om, hvor meget ensomheden og isolationen betyder for ham.

»Hvis jeg ikke får den plads, bliver jeg ubehagelig at være sammen med. Det går slet ikke. Jeg må have luft. Det er vigtigt at forstå, at jeg når jeg har brug for at være mig selv, så er det jo ikke en luksus eller et egotrip. Det er en nødvendighed. Jeg er nødt til at have ro omkring mig, så jeg kan få tingene til at falde på plads. Misforstå mig ikke, jeg sætter pris på at være sammen med andre mennesker, men ensomheden, den kan jeg ikke leve uden«.

På mandag udkommer 'Dagene Løber Som Heste', Jens Unmacks tredje soloalbum. Som på de to foregående plader er det Nikolaj Nørlund, der sidder i producerstolen.

BLÅ BOG - JENS UNMACK

Født 26. april 1964. Indtil han var syv år, boede han med sin mor, far og storesøster i Himmelev ved Roskilde. Familien flyttede til landsbyen Dollerup, da faren blev dommer ved landsretten i Viborg.

I 1986 stiftede han sammen med Hilmer Hassig gruppen Love Shop, der udgav sit første album i 1990 og fik et øjeblikkeligt radiohit med nummeret 'En nat bliver det sommer'. Andre store hits var 'Love Goes On Forever' og 'Copenhagen Dreaming'.

I 2004 meldte Jens Unmack ud, at han ville taget en pause på ubestemt tid fra Love Shop, og i 2005 udgav han sin første soloplade Vejen hjem fra rock 'n' roll. Den blev fulgt op af Aftenland Express i 2007.

Love Shop er ikke opløst, men holder officielt pause og spillede senest i februar 2009 til to hyldestkoncerter for den afdøde guitarist Hilmer Hassig.

IFPI's ærespris blev 28. februar i år givet til Love Shop ved Danish Music Awards.

Jens Unmack er en flittig blogger. På www.jensunmack.dk anmelder han bl.a. koncerter og skriver om en af sine helt store passioner, det engelske fodboldhold Liverpool FC.

I april tager Jens Unmack på en miniturne, der bringer ham til København, Odense, Aalborg og Århus.

Han bor sammen med sin kæreste Louise. Parret har to børn på 6 og 13 år.